

„Istarska Rijec“

Izdaci svakog četvrtka naveče. Svakog drugog četvrtka donasa literarni priloz „Mladi Istarski“ Preplata za izmestivo iznase 15— lira na godinu, a za izmestivo 25— lira. Uredništvo i uprava lista: Trieste (Trieste) - Via S. Francesco d'Assisi 20/1. Telefon 11-57

ISTARSKA RIJEĆ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog naroda.

„Stogom rastu male stvari, a nesloga sve pokriva“ — Narodna poslovica.

Oglastoje 4 lra

za svaki centimetar visine u širini jednog stupca. Za više kratko uvrtjenje daje se znatno popusti prema pogodbi. Plaća se i utužuje u Trstu. Dopisi se šalju uredu štampa, a novac upravi. Nefrankirana se pisma ne primaju, a rukopisi se ne vraćaju ni u kojem slučaju.

Deputacija primorskih Slavena kod Mussolinija

Prošlog petka posjetili su dr. Willan i dr. Besednjak predsjednika ministarskog savjeta Mussolini-a u Rimu te mu saopćili u ime primorskih Slavena radosni i zadovoljni svojeg naroda radi utaćenog sporazuma izmedju Italije i Jugoslavije. Dr. Willan je primjetio, da je uvjeren, da će doskora taj sporazum imati blagodarnu upliv i na položaj slavenskih državljanu Italije izjavljujući, da ima njihovo učešće kod izbora u Julsjkoj Krajini isključivo tehnički značaj. Slavenci hoće da se ravnaju jedino u smislu zakona, koji dozvoljuje manjinama njihovo vlastito zastupstvo, a da pri tom nemaju nikakvih opozionalnih ciljeva protiv države ili vlade.

Zatim je dr. Willan govorio o nekojmu pitanjima epćenitog značaja, a tako i o pitanjima, koja se odnose na izbore. Predsjednik je ministarskog savjeta, g. Mussolini, pozorno slušao dr. Willana i s oduševljenjem uzeo na znanje njegove izjave. Nato je obećao, da će biti izbornicima posvevma zaštićena izborna sloboda. Dr. Willan je na koncu govora, koji je bio vrlo srdačan i dugaaak, izrazio Mussoliniju svoju radosni i zadovoljstvo nad zadovoljenim obećanjima te izjavio, da inoroci, kojim on zastupa, žele jedino da budu vjerni i zadovoljni državljanu Italije.

Što mora da znade svaki izbornik?

Polurda da je izbornik upisan u izborni imenik.

Što mora da donese izbornik sa sobom na biralište?

Izbornik mora da donese sa sobom na biralište potvrdu, da je upisan u izborni imenik. Bez te potvrde ne može nitko da glasa.

Gdje dobije izbornik potvrdu da je upisan u izborni imenik?

Te potvrde je do 24. februara raznašala općina po kućama. Od 25. februara do dana izbora može izbornik, koji nije dobio potvrdu, da je digne u općinskom uredu one općine, gdje je upisan u izbornom imeniku. Za to mora da je općinski ured od 6. marla dalje, svaki dan (a u nedjelje) otvoren od 9 do 17 sati, a na dan izbora od 7 do 19 sati.

Što mora učiniti izbornik, ako je izgubio potvrdu?

Ako je izbornik izgubio potvrdu, da je upisan u izborni imenik, može zahtjevati u općinskom uredu drugu (duplikat) i to od 1. aprila do dana izbora (a i na dan izbora).

Izborna iskaznica.

(Tessera di riconoscimento.)

Što je izborna iskaznica?

Izborna iskaznica je isprava sa fotografijom izbornika. Ta se iskaznica dobije kod kotarskog suda (Pretura) i tom se iskaznicom izbornik legitimira kod izborne komisije. Na sud treba priloziti dvije fotografije: jednu prilijepi na iskaznicu, a druga ostane na sudu.

Tko ne treba da ima izborne iskaznice?

Izborne iskaznice ne treba da ima onaj, koji ima pasaport ili kakvu drugu od oblasti izdanu ispravu sa svojom fotografijom.

Može li glasovati onaj, koji nema nikakve legitimacije sa fotografijom?

Izbornik koji nema nikakve legitimacije sa fotografijom može iakodje glasovati, ako ga pozna koji član komisije ili zastupnik svoje stranke. Ako ga ne pozna nijedan član komisije, a niti nje predstavnik stranke, može isto glasovati, ako izjavi jedan izbornik, koji je već glasovao, da ga pozna te ga time pred komisijom legitimira.

Kada se glasuje?

Glasuje se u nedjelju dne 6. aprila od 9 sati ujutro do 7 sati poslije podne. Poslije 7 sati iz podne ne može više nitko da glasa.

Gdje dobije izbornik glasovnicu?

Izbornik dobije glasovnicu na biralištu i to od predsjednika komisije.

Kako se glasuje?

Izbornici pristupe k glasovanju u 9 sati. Oni moraju da idu jedan po jedan k stolu, gdje sjedi izborna komisija. Tu mora izbornik da predloži predsjedniku potvrdu, da je upisan u izborni imenik te sekcije, to jest onu potvrdu, koju je dobio kod kuće od općine do 24 februara, ili je sam dignuo na općini.

Legitimiranje izbornika.

Iza kako je predsjednik konstatirao, da je izbornik zaista upisan u izborni imenik te sekcije, mora da se izbornik koji je legitimira (t. j. da je izbornik, koji prikaže potvrdu o upisu, zaista on). Legitimira se, kako već spomenuto, izbornom iskaznicom, ili pasaportom ili kakvom drugom legitimacijom sa fotografijom. a ako to ne-

ima, dosta je da ga pozna koji član komisije ili predstavnik svoje stranke, ili jedan izbornik, koji je već glasovao.

Iza kako se bitu legitimira, odnosno ga je tko drugi legitimira, prim izbornik od predsjednika izborne komisije glasovnicu.

Kakva je glasovnica na unutrašnjoj strani?

Na unutrašnjoj strani ima glasovnicu znakove stranaka i to po krajevima u malim četverokutima. U sredini ima glasovnicu veliki crni bojadisani četverokut, a pod njim napis: **Voti di preferenza.** Pod tim napisom su tri crte jedna pod drugom.

Predsjednik mora da izruči izborniku pravilno salomljenu i slozenu glasovnicu. Kad je glasovnica pravilno salomljena i slozena, viri na njoj jedan četverokutni prijevask, na kojem je rukom napisan jedan broj.

Što učini izbornik iza tega, kako je primio od predsjednika glasovnicu?

Iza kako je izbornik primio od predsjednika glasovnicu, mora otići u kabini i razvije glasovnicu, a zatim crnom olovkom, koja je u kabini privreznata lancem precrta znak stranke, za koju hoće da glasa. Naši izbornici precrtaju runolist sa lipovom grančicom. Iza kako je izbornik precrtao znak stranke, može sa istom olovkom ispod napisu **Voti di preferenza** da na crtama napise i preferencne glasove.

Gdje i kako napise izbornik preferencne glasove?

Prednosne (preferencne) glasove napise izbornik na crtama, koje su u donjem dijelu u sredini glasovnice iza napisu **Voti di preferenza**, i to jedan pod drugim. I. i. svaki glas na posebnu crtu, a ne dva tri u jednu crtu.

Prednosna (preferencne) glasove se izraziti tako, da izbornik napise na svaku crtu glasovnice po jedno ime kandidata ili samo broj, kojim redom je kandidat upisan u kandidatskoj listi. Na primjer: Znak naše stranke je lipova grančica s runolistom. Taj znak će biti tiskan, kaošto i znakovi drugih strana, na glasovnicu, koju izbornik primi od predsjednika. Izbornik precrta olovkom naš znak. Naša pak stranka ima 6 kandidata: 1. Dr. Josip Willan; 2. Dr. Engelbert Besednjak; 3. Dr. Ulrike Stanger; 4. Dr. Stojan Braisa; 5. Inž. Anton Podgornik; 6. Dr. Josip Biteznik.

Mi Slavenci smo zaključili da ćemo dati svoje preferencne glasove prvim trim kandidatima. Radi toga svaki naš izbornik, iza kako je na glasovnicu precrtao naš znak, neka na onim crtama na donjem dijelu u sredini glasovnice i to na onim crtama, koje su ispod napisu **Voti di preferenza** napise ovako:

Willan

Besednjak

Stanger

ili još bolje neka napise samo brojeke, po redu, kako su kandidati u kandidatskoj listi, t. j.:

- 1
- 2
- 3

Kakva je glasovnica?

Glasovnica mora biti od bijeloga papira. Na izvanjskoj strani ima napis: **Legislatura XXVII. Elezioni politiche. Scheda per la votazione.** Osim toga ima na istoj strani napis **Timbro della Sezione e numeri;** tu mora biti udaren pečat izborne komisije, koji je okrugao i sastavljen iz 5 različitih brojeva. Lijevo od pečata, a malo dolje je napis **Firma dello Scrutatore** i tu mora biti slastoručan polpis jednog skrutatora izborne komisije, a može biti potpisan osim skrutatora i predstavnik stranke.

Kako će glasovati onaj naš izbornik, koji ne zna pisati?

Onaj naš izbornik, koji ne zna pisati neka samo precrta olovkom znak naše stranke. U svakom slučaju neka svaki izbornik naprije precrta olovkom znak naše stranke.

Što još radi izbornik u kabini?

Iza kako je izbornik precrtao znak stranke i napisao preferencne glasove, složi opet glasovnicu, onako kako ju je primio od predsjednika, smoi jezikom onaj dio, koji je namazan lipolom (kolom) i zaljepi. Izbornik mora paziti da ne otrga onaj prijevask od glasovnice, na kojem je napisan broj. Iza kako je izbornik glasovnicu zaljepio, izdaje je kabine i vrati se k stolu izborne komisije, gdje preda glasovnicu predsjedniku izborne komisije. Tu izbornik teka da predsjednik otrga onaj prijevask sa brojem i da je bez prijevaska baci u zaru. Kad to predsjednik učini, izbornik se može odalaciti, jer je već glasovao.

Pokvarene glasovnice.

Ako dade predsjednik izborniku pokvarenu glasovnicu, ili ako je izbornik sam pokvari, mora odmah da zahtjeva od predsjednika drugu glasovnicu.

NEVALJANE GLASOVNICE

Glasovnice su nevaljane: ako nije izbornik glasovao u kabini, ako nije precrtao znak stranke, ako nije zaljepio glasovnicu u kabini, ako je izbornik učinio koji drugi znak osim što je precrtao znak stranke i napisao preferencne glasovnice. Glasovnica je nevaljana, ako nema potpisa skrutatora, ako nema pečata izborne komisije, ako nema onog prijevaska, na kome je rukom napisan broj glasovnice i konačno ako je precrtao dva ili više znakna stranaka.

OLOVKA U KABINI.

Tko ima skrbiti, da izbornik nadje u kabini olovku?

Predsjednik izborne komisije imade skrbiti, da je u kabini olovka, i to pod prijetnjom stroge kazne.

KABINA.

Kabina mora biti tako postavljena, da nitko ne vidi izbornika kada glasa. Ako bitu gledao izbornika, neka izbornik odmah protesta kod predsjednika i to prije nego precrtao znak stranke.

Gdje može stajati izbornik iza kako je glasovao?

Biralište je drvenom ogradom razdijeljeno u dva dijela. U prvom dijelu stoje izbornici, ako predsjednik drukčije ne odredi, a u drugom dijelu je izborna komisija i kabina. Ako je izbornik već glasovao, može ostati, ako hoće, u prvom dijelu izborne dvorane.

Opće upute.

Izbornik, koji nema potvrde, da je upisan u izborni imenik, ne može na biralište, a niti glasovati ne može.

Izbornik mora paziti, da dobije od predsjednika komisije čistu i nepokvarenu glasovnicu, koja ima pečat komisije, polpis skrutatora i na prijevasku rukom napisan broj.

Svaki izbornik mora glasovati u kabini.

Svaki izbornik neka naprije precrta znak naše stranke: Lipovu grančicu sa runolistom. Zatim neka napise na crtama, koje su otdrejene za preferencne glasove imena ili brojeve izvorne prvih naših kandidata. Tko ne zna pisati, neka samo precrta znak stranke.

Na biralište ne smije nitko da dodje sa oružjem. Ostavi hod kuće nož, da ne bit imao nepotrebnog zanovjetanja.

Naši narodni kandidati

- DR. JOSIP WILFAN,
- DR. E. BESEDNJAK,
- DR. ULRIKE STANGER,
- DR. STOJAN BRAJSA,
- agr. ing. A. PODGORNIK,
- DR. JOSIP BITEZNIK.

Lipova grančica i runolist

Izbornici! Promotrite dobro naš izborni znak, koji je ovdje naslikan, i zapamtite, da imate na dan izbora samo ovaj znak precrtati! Tko precrta koji drugi znak, taj ne glasaue za našu listu i taj nema prava da se diči našim slavenskim imenom!

DOPISI

IZ RIJEKE

Prva srijeda pepelnica. - Erzamo Barčić mladji. Nihada dostal... - Jedna stara naša pismlce.

U pravnja vremena moji su mili i holokaustni sugrađani imali na prvu srijedu jednu jedinu brigu: **bakalarada...** profesor Depoli, koji ima, kako **Velietta** rada pripovijeda, "un monte di documenti della storia patria", imat će negdje pohranjenu i onu pergamentu, na kojoj je zabilježena i prastara tradicija a pepelnicim hodočascima na Trsat u čisto bakalarske svrhe.

Sjećam se i ja, kako je ono bivalo. Splicani vele, da nema Spilita do Spilita, a ja velim, da nije bilo na svijetu bakalarade do **trastke bakalarade.** Međak kao izvesti, da pun dlijevatski je bakalar bio prava djakonija. Medjutim to je bilo sporedno; glavno je bilo, da je obično djakonija u želucu pivala u širokom, nepreglednom slobodnom moru domaće i bakarske vodice.

Čemu da duljim. Listajte, koliko hoćete, ali u analima moğa mućeničkog grada ne će te naći sjajnije historičke stranice od one, koja govori o pokorničkom bakaladama u gradu Frankopana u Nugenta.

Danas, na pepelnice godine Gospodnje 1924., ja ne mećem sebi pepela na glavu. Ta ja sam sav pod pepelom. I sve je moje pod pepelom. Jedina mi je zabava, što mogu da prevrećem pod tim pepelom i da barem za čas iznosim na vidjelo ono, što se pod njim sakriva. Prevreću tako našao sam nekako na onu famoznu pepelnicu **bakalaradu**, što se na prvu srijedu god. 1892. odigralo na Trsatu gradu. Vrijeme bilo je lipko, pa se onoga dana na Trsatu našlo toliko Riječana, koliko ih proštenja pitam — nisam vidio ni na jednom d'Annunzijevoj korteci. Medju bakalarasima bio je i neki Schaedle, kapelan austrijskih veterana. Bahat delija, crna austrijska duša, a to znači: hrva-tolđer par ekolama.

Iz Rijeke bio došao na bakalar i mladji Erzamo Barčić, odvjetnički kandidat, imat sin staroga riječkoga patricija Erzama Barčića, možemo reći jedinog velikog čovjeka, što ga je ikada Riječka rodila. Ja tu svečano izjavljujem: in barba a tutti i Hosti, Osojnaki e Sannodi di questo mondo. Veliki otac, a sin živi ogani: gotov da za svoje drugo hrvatsko ime gine, ali ne onako po bakalarski, nadzričarski već onako, kako uistini pogibaui pravi junaci, o kojima se pričau prije i pjevaju pjesme.

Čuo nas momak, da je onaj delija Schaedle nešto lozno neku našu hrvatsku svetinju, a on bitu skoči kar da je nešto ujele, i uzvratu onom svabentini, kako je i zavrijedio. Posljedica: dvojoj. Dvojoj na pistole. Vi svi znate, kako se taj dvojoj svršio. Naš mladi junak pogodjen u srce pade, da se više nikada ne diže.

Moj lipi Erzamo! Od onoga dana, kad si za našu mili riječ pao, proleće su upravo trideset i dvije godine. Mnogo je vode od onda protoklo našom Riječinom, ali ti znaš kakvi su ljudi naše krvi; ti znaš, kako oni s plicetom čuvaju uspomene na svoje velike i zaslužne pokojnike. A nije ni čudo, kad ih i pjesma neprestano opominje: **Red ho samo, koji si me štine, budućnost si na preklonosti smije.** Zato se, moj Erzamo, naš sjećaju i tebe, naročito u ovaj tužan, pepelnicid dan. A i ja te se sjećam i ja ti klčim — tužno, brate, i neveselo: **Blago tebi!**

A sad homo napred!

Ča se i' to zgodilo. V Rike, bilom gradu? Da je zenu muzu, Opalila bradu?

Evo, što se dogodilo: Italijanska je vlada napukla odlično, da se stari austrijske krune. Gita di Fiume ostala je zadovoljna krune izmijene iz lire, neke po 40%, neke po 15% a neke po 7%. To je izazvalo u gradu veliku nezadovoljstvo. Na Rijeci se ne govori o drugom, nego o toj konverziji. Kazanarčan je velična. Otuda i silni protivi (svak je ova naša Riječka misla) zadovoljni. Medjutim ja se ne punitom jer nisam ni razračunao ni nezadovoljan, da sam potpuno neutralan i ne jedino s razloga, što nemam ništa da konveriram.

Danas, dok nezadovoljstvo psani i taji, ja najvolim četiri po Paladi i gledati svijet. Što neprestano hodočasti prema Ranku, da gleda novu granicu. Najviše ima žena i djevojčaka, a i ova-ko lutanjaci po Paladi sjećam se starih vremena i starih pjesama. I ne znam zašto, ali jedna, na sve nalice u glavu.

Ča se te zadižo-
A Rike, bitim grade,
Da ne smiju mlade
Do rečke Palade?
Proja za hodiše
Do velika broda.
Pa su sazrale
Kapitane brada.
Kapitane mlade
Kapitane dragi,
Dajte malo na kraj
Teh mladen moravi!
Ja ne morem teža
Vam, kapite mlade
Zac imam nošaka
Jedra otvoriti.
Nutra je moj dragi,
Keđa sam ljubila.

I tako dalje. Nego što čemo: sad nema ni kapetana ni mornara.
Neka gre mater ženit celi svet! doba- čila mi je jatroš Ninetta, kako da sam ja kriv, što nema više ni kapetana ni mornara.

Rokac.

IZ DOLINE.

Naš bežinski komesar je skitao pretečeni pomedeljek zastupnike svih vrsta u obće urad iz namemom, da bi se razpravilo o popravi cest. Tada ta, za nas najvećina tečka je trajala se ne četiri ure. Glavni smoter te sepe so bile prihvatile državnovojske volitve. Seji je pristovoljvali tudj tainik fašistovske organizacije iz Milj. Po g. komisarju je prevezel beseda fašist tainik, ki je u dvernamu govoru razlagal, da smo mi sada i Ital. državi da priznavajo, da je ta obćina čisto slovenska itd. Povdarjal je, da bi Slovenci morali pokazati iz ozirem na sporazum med italijansko in jugoslovensko državu, da hoćemo podpirati in sodelovati s fašistovsko stranku. To hudo pa g. komisarju odloži fašistovske stranki vsaj par slovo! Vsak navzočih zastopnikov naj pripelje 15 volitvec, ki bodo glasovali za fašiste. Končal je z besedami:

Tedaj, kakor vidim, ždi se mi, da se gospodje strinjate s mojimi besedami. Obrne se do dobimo naravstvo. Ako se vam ždi, da je poudaril da bi mi vam odstojni neka glasov, se morate obrniti na politično vodstvo! Na ta izjavljena slovenskega zastopnika je odgovoril fašistovski tainik: Qua avemo un esercito di soldati che obediscono alla parola dell'Edonisti! Končno je dejal, da ledor ne bi vedelo, za fašistovski stranki je... potni državi. Se enkrat je vprašal vse navzoče, da se izrazijo, kako bodo volili ter da dvignje roke vsi tisti, ki bodo glasovali za fašistovsko stranku. Tada zastojni so se nizarle njegove oči po naših kremenitih mozeh, kajti nobena, nič ena roka se ni dvignila!

IZ BUZETINE.

Koncem prošlog mjeseca bili su pozvani na sastanak svi učitelji, koji spadaju k poreznoj općini Buzet. Na sastanak su je vršio u bivšoj školi u Buzetu, u srednjoj učiteljskoj školi, nadzornik u Kopru g. Marco Cossiani (prije Kocjančič). G. nadzornik je uvelike hvalio Gentiljevu školsku reformu te je spomenuo, da je g. ministar "dobrohotno" dozvolio, da se ponovno podučava slovenština u prvim razredima pučkih škola. Po njegovom mišljenju slovenština ima da ostane u učiteljevih. Svi drugi predmeti imaju se podučavati isključivo u italijanskom jeziku. Zatim se je tužio, da je čitao u nekom političkom listu, da se nekoi naši učitelji nisu lišili upisati u fašistički simpat. Na sve, što su odgovorili, veli nadzornik: "To višće, što se zbira upravo u onom momentu kad se je u Rimu potpisivao prijateljski pakt između Italije i Jugoslavije." Izgleda da g. nadzornik misli, da ital-jugoslovenski pakt sadržava kakvu tečku, u kojoj je rečeno, da se svi slovenski učitelji u Italiji moraju upisati u fašiste! Povero mondo! Zar ne bi bilo bolje, da gospodin nadzornik poštedi naše učiteljsko od takvih predbacivanja i da ne dira barem u ona pitanja, koja ne spadaju u — Gentiljevu reformu!

IZ SV. LOVRČE PAZENATICKOG.

Nedavno se zbio u selu Kruncič zabuštan događaj. Trojica naših mladića otpluša se je jedne večeri na ples. Putem su pjevali hrvatske narodne pjesme. Dosavši u kraj selu, gdje se je imao držati ples, saznali su, da je ples odgođen. Na to su se otpluši opet kući. Netom su provalili kakvih dvadesetak koračaja, susretni ih Marko Čehić, koji ih zamaže, za zaustave i da zajedno ispijaju nekoliko hrvatskih simpat. Na sve, što su odgovorili, vrlo rado prihvatili Čehićev predlog. Za par časaka pridružile im se još nekoliko mladića.

Njihova je pjesma dravno odzvanjala dolom i gorom. Ali što ih djalo izmenalo. Najednput počeo neki nepoznat individuum da puca iz vojničke puške proti nama. Martin Matušić i Martin Kakovec ostase zrtve te puševane. Prvi je ostao na mjestu mrtav, a drugi ranat. Ostali se sa najvećom zabrinutošću otpluše kući. Drugi dan došli su u selu ozreženi i napušteni. Našli su nekog nepoznatog pucajućeg pucajućeg! Taj postupak bar ozriknika izazvalo je veliki negodovanje po cijeloj Svetlovestini. Nekak par dana uvidjeli su i sami ozriknici, da nije pošteno da drža z zatvoru nevine, a k tomu još i napadnuti, pa su ih ispuštili iz zatvora i napeli jednog našeg odmetnika, za kojega postoji sumnja, da je streljao na mrtve. Bide. Dolitnik se nalazi još uvijek u kavezu.

IZ KANFANARA.

Ako svi znate ne varate, tekaju nas gorjaci, jošo hvoja vremena. Dok eneli državni aparat nastoji da se što više vese, dok sam ministar predsjednik Mussolini svuda uvodi ekonomsku dotke naši općinski gazde, hoće da udere silom, nepodnosive namete. Za dokaz navodi čemo samo jedan slučaj. Nedavno se predložio preventivni troškova za godinu 1924. u iznosu od 120.000 lire! Jasno je, da će tome shlediti nameti i veliki općinski porezi, jer nećem se ta srašna i prevelika svota ipak mora da pokriva. Kad se pak panisi, da kanfanarska općina ima nit i tri hiljade stanovnika, tada je jasno, da se stvar vrlo teška skupo nepodnosi. Napominjući, da općinski zastupnici odista nisu htjeli da pristanu na predloženi preventivni, što je imaće prava i hvaljevdjivo. Ali bila je i to uzalud! Kanfanarska se gospoda, pozvala veleobćinika iz Pule, koji je stavio ultimatum, da ih ili potvrditi i potpisati ili nogom buli, pa demisija, komesar, straordinario, troškovi još veći itd. Iz straha (a to ka danas nema) potpisao, jer sila Boga ne moći.

Franina i Jurina

Jur.: Danas ćemo spaset malo do naše Zanic. Tamo te pri naši z drugoga sela.
I oni bi oteli ča ću od izbora.
Jur.: Ala, homo ča! — ma ov put ćeš bit li Talijan a ja Hrvat!
Jur.: Ča baš? E — pak neka ti bude!
Jur.: Ja ma bi svejedno dobro bilo, da preji starijoro, kako i ono prvi put — jednu malu provocu.
Jur.: A pak storiom ju. Ala — poeni!
Jur.: Poeni li!
Jur.: Neka ti je i to. Počet ću ja. Dunke — šior Frankanjo, ke nova?
Jur.: Kuši — kuši — šior Jorjacio, bi se bolje otelo, pak bi se laglje trpelo.
Jur.: Dunke, još malo, pak ćemo imet balotacioni. Ča govorite vi? Čete poč i vi volat?
Jur.: Sveh sedamsto milijuni jezer vrazi da ču! Ne bim od nanje učinili, ma da bi z oblaka padale name sve same sikirice!
Jur.: Bravo! Tako me pijaze. Kuda te čuje signor Mussolini, bit će mu jako drago.
Jur.: Ma ča zasrjavaj?
Jur.: Si kapiš! Signor Mussolini je čovek ki igra z otkrivenim bartami. On vol i za su vaši slavenski deputati va Parlamente i da tamo sprazne, ča ih lišić, nego da se po svete tuže, kako vam je slabo.
Jur.: Viš, to mi je jako drago čut. Nego, šior Jorjacio, će bit ov put na izboroh bombi i levolveri? Signor Mussolini su obećali, da te izbori bit slobodni, da ne će nijednem našemu čoveku ni jedan vlas spast z glavi. Ča se vam pari od svega teže, lustrišimo?
Jur.: Verujete vi, šior Frankanjo, da je Mussolini pošten čovek?
Jur.: Ju mane, kako ne bim veroval!
Jur.: Verujete vi, da je on muž beseda?
Jur.: To se razume, da verujem.
Jur.: Kad je tako, budite sigurni, da ča je Mussolini obećat, to će i bit.
Jur.: Dunke će se sve svrsit va mire Božjem?
Jur.: Sve!
Jur.: Dobro, a sada homo Zanic, da to povedemo onem našem ljudem dole.

IZ SV. VICENTA.

Mesopsum nalazimo imi, skoro uvijek u iste mjesta i svojih živih podložnika, koje se sastaje u prepriči, svjadi z kadgod i u tučnjavi. Tako i kod nas, u slavnom našem gradu, dogodilo jedan slučaj. Prošle nedjelje, u ned predvečer u našem gradu nek teta, na koju je došao uz ostale i neki fašista iz Pazinšine. Između ih ovoga i svima pozatog

gospodine Galante, došlo je do prepričke i tučnje. Premitne je bilo tako, kako da je vrlo malo htio, da nije došlo do zalosnog prizora. G. je Galante u svojoj srbži htio da puca iz revolvera na spomenutog fašista. Medjutim ga je pravodobno uhvatila za ruku jedna djevojka i time osujetila skandalozno katalafoto. No tako do toga nije došlo, ali Galante reče samo stvar, koja se vrlo žalostno, te višće, što je kako svi znate, g. Galante bio svojedobno općinski komesar i što svojim nastupom done slab izgled cijeloj općini.

IZ LABINŠTINE.

Me vam već javistvo zarlože — koji vam se tako rječito i malo javljamo. Teško nam je pisati osobito kad mislo tomu vješti, a što što je isto vješiti moralo je da bideh svjetlom, nekto mlkom drugu silom. Bideh i Nasa je optina bila do sada dobro upravljana po načelniku g. Dr. Lucasu. No danas izgleda kao da ne smije da bude nešto dobro, kao da mora vladati vlastodrživost. Zamislite samo, pred nekoliko vremena morao je g. Dr. Lucas kao načelnik da podnese formulu komesaru A. Zaso? Čemu, da je bio na te pomidženi radi nekakvih razmirica sa društvom Arsa. I tako čto vam komac naše općinske samouprave. Dosa je komesar i drugo slijedi.

Medjutim sada je zamazan ponovni otvor ugljencika, pa Bog će se time kakvoj štiti izjaviti, koji su za sada protivljen i iz ču i nevišje. Dao Bog da se to žbude i da se razmehrevo radošstvo što više moćte općoj propasti, bezdanu i provaljui.

Politički pregled

Jugoslavija.
Pred nekoliko dana imala je Radićeva stranka u Zagrebu svoj sastanak. Na tom sastanku bila je prihvaćena rezolucija, kojom se izjavilo, da se time hoće osvojiti i vođi Jugoslavija oslopi s Italijom. Radi te rezolucije bila je podnešena jugoslovenski vođi interpelacija, Jugoslovenski je ministar spoljšnih posla, Dr. Ninčić, odmah odgovorio na tu interpelaciju i rekao, da je radićevska rezolucija nova intanija u ozirom onih uslova, koji su radićevski sredine upotrebljene protiv jugoslovenske države. Laz i kleveta je veli ministar — da je Italijan željan biti kakav tuži ugovor, Radićevske tvrdnje stoje u oštroj protibli sa istinom. Gospodja su nastavila borbu protiv naše države. I on, Radićevski, ni neomarno, ali hoće uspihiti, otkako se nalazi z inozemstvu. Radićevska je tvrdnja u potpunom skladu sa cijelom Radićevom akcijom, koja ide za tim, da priku državu, koju po njihovih tvrdnji vode Šibi, našu državu kao militarističku i hegemonističku, i kao takovu, koja sačinjava opasnost za čitav Evrope, cijeloga svijeta. Ova je hoće gospoda da unaprijed opravdaju eventualni napadaj protiv naše države u budućnosti, i da cijelu krivnju za eventualni sukob bače na nas. Mi znamo tačno i to, na što čija radićevska tvrdnja da Jugoslavija ima želju dobiti Italiju, na to, da z godinom biti Italiji, na to, da se odgodom biti Italiji. S time hoće gospoda da nosu državu i Beograd kompromituju u očima Hrvata, no gospoda ide i dalje, pa se ne zadovoljavaju samo time, nego hoće da ostete i one interese, koje označuju kao specifično srpske. Tako je, kad govorio o narodnim interesima u Makedoniji, G. Radićevski govorio za to, jer zna, da time ostetuje interese naše države, specijalno interese srpskoga dijela jugoslovenskoga naroda u njegovoj najopstojnijoj tački. Ja tvrdim, da bugarskih manjina u Makedoniji upće nema. Gospoda Radićevski, da time ostetuju samo interese srpskoga dijela našega naroda, da ne govore, da je ostetivaje srpskih interesa istodobno i ostetivaje hrvatskih i slovenačkih interesa. Eto, tu su na djelu tendencije i ciljevi g. Radićev i njegove stranke, a medjutim mi od početka naše narodne borbe za cijelo vijenje zeta, pa i u mltičkim časovima, kad smo izgubili zemlju, nismo nikada htjeli da izdamo ni jedan jedin interes Srba, ni jedan jedini interes Hrvata i Slovenaca. Kraljevska srpska vlada nije nikada žrtvovala koji hrvatski interes, pa sam uvjeren, da smo se mi uvijek Hrvata i Slovenaca borili za sve interese Srba, Hrvata i Slovenaca. Dok u ovom slučaju potpisali, gospodin Radić nastoji da svojom akcijom sistematski potkopka naše narodne interese u Makedoniji. Ne žaća se, da i sa najvrijemim neprijateljima našega naroda za jednaki radi, sve u želji, da srpsku nanese šteta, pa i u mltičkim časovima, kad smo izgubili jedi put svega predsjedništva, u tom pogledu shleda, da je Radićevski, kao vladar, kao zakoniti zaključci, stvoreni u nedelju, ja nadam, da nitko ne može ni ne će odobriti takvu akciju. Tko ljudi ova zajedničku Otadžbinu U ime vlade izjaviju, da čemo se i dalje najenergičnije braniti jednako interese Hrvata, Srba i Slovenaca. Mi ćemo svojoj dužnost morati izvršiti protiv vladajućih koji bi z bilo kakvih razloga podupirao ovaj nerazumljivi postupak, koji ostetuje životne interese naše njeđinepe i proširene Otadžbine. Ničije ni emerični nastup g. ministra dr. Ninčić, koji se na veliko odobravanje je ga je Narodna Skupština primila na znanje.

Grčka.

Ovih je dana grčka vlada objavila, da se plicibisti u pitanju državnog oblika u Grčkoj odzde dne 8 aprila. Pripreve za taj plicibisti nalaze se u nabližem toku Vojnička stranka radi svom parom na tome, da izbiri ispadu u prilog republikanizmu.

Turska.
Turska je narodna skupština (parlament) u Angori prihvatila zakon, kojim se definitivno ukida institucija kalifata. Članovi turske dinastije su već protjerani iz Turske. Prma tom dinastija Osmana dubi čast kalifa, koja je neprikladna, većila kroz osam vijekova. Godine 1922 je svrgnut sultan Mehmed IV i ostavljen Osmanskoj dinastiji samo vjerska čast kalifa, koju je dosada obavljao Mehmedov brat Mehdi. Kako je poznato, potpisao je za vrijeme rata sultan Mehmed sirtnu osudu nad Kemal pasom, koji je tada pobedio u razvoju tursku vojsku kroz osam vijekova. Carigradski sultan, koji onda nije ni slutio da je istodobno s onom osudom potpisao i smrtnu osudu svojoj dinastiji. Dinastiju je Osmansko osnovalo Osman el Gazi (borac za vjeru) rođen 1259. u Sokutu, u Bitinji, a umro g. 1326. On je nasliedio g. 1288. svoga uca Carigrada, vodiu turskih osmanskih četaka, koje su ostetile u porucuju Frigije. Osman je godine 1299. ovladao čitavim turskim plemenom, koje se tada prozvalo službeno Osmanlije i osvojio čitavu Malu Aziju.

Domaće novosti

Dolazak i ustoličenje novog tršćanskog biskupa.
Prošlog četvrtka došao je u Trst Mgr. dr. Luigi Fogar i zauzeo svoj biskupski položaj. Tršćanske civilne i crkvene oblasti priredile su mu sjajan doček. Biskupija bila je okrašena sa italijanskim trobojnicama. Svečano ustoličenje izvršit će danas. Potanje osvojit čemo se na biskupov dolazak i ustoličenje u narednom broju Istarske Rijeci.

Važna odredba glede novčanih zavoda u lujskoj krajini

Ministarstvo za državno gospodarstvo poslalo je istarskom, tršćanskom i lujarskom prefektu okružnicu, kojom se pozivaju svi novčani zavodi, koji se zovu Cassa di risparmio i Stedionica, da najkasnije do 29. marta 1924. promjene ime i daju svoje ime. Ta imena mogu biti promjenjena na pravo ime: Seoska posujilnica, Pučka posujilnica, Društvo za stjednju i zadrugu Samopomoć, Seljačka zadruga itd. itd. Italijanska imena imena poltebno da poprima nijedan novčani zavod. Ako smo na svome mjestu, slavenska društva moraju i našim imenom. Što se pak tiče same promjene imena gospodarskog zavoda, koje nosi ime Stedionica, javljamo, da o tome ne može da odlučuje samo odbor, nego glavna skupština. Zato upozumemo sva naša društva, na koja se odnosi glavna odredba, da odmah sarovu izvanrednu glavnu skupštinu i da se onde dostavore glade novog imena društva. Promjena imena mora biti odobrena od svih članova.

Povećanje selitbe iz Italije.

Kako je poznato, iz Italije su se odvijek ljudi najveće iseljevlji u inozemstvo. Zadrnje je godine to iseljenje znatno poraslo. Prema zvaničnim statistikama, g. 1923. iselilo se iz Italije oko 400.000 ljudi, dakle 104.000 više nego godine 1922. U Argentini se je iselilo 94.000 osoba, u Sjedinjene Države 58.000, u Brazilju 15.000, u Kanadu 6.000, u Urugvaj 2.800, u Australiju 1.150, a u Srednju Ameriku 1.100. Najviše ljudi se iselilo u Argentinu. Među onim iseljenicima, koji su išli u Sjedinjene Države, nalazi se i 9.000 bivših branika (combattenti). Osim toga se iselilo oko 182.000 radnika u Francusku, u Belgiju oko 14.000, u Švicarsku preko 8.500, u Jugoslaviju 2.800, u Tursku 2.700, u Austriju, Čehoslovačku i Mađarsku 1.600, u Luxemburg 1.000, u Englesku 950 i u Alžir 800.

Tudija valuta na tršćanskoj burzi.

100 engleskih lira šterlina za 10,70 do 10,50; 100 američanskih dolara za 2,340 do 2,350; 100 švicarskih franaka za 404,407. 100 francuskih franaka za 89,75 90,50; 100 čehoslovačkih kruna za 67,35 67,80; 100 jugoslovenskih dinara za 28,90 29,20; 100 rumunjskih leja za 11,75—12,50; 100 mađarskih kruna za 0,04 0,05; 100 njemačko-austrijskih kruna za 0,0330—0,0335 italijanskih lira.

Svega po malo

Bohica, koja pliva po moru.
1. američanskoj luci Boston ima z sv. plivačica bohica, u kojoj se svaki dan izvode na široko moru i bolesne žene i djeća. Neke bohice imaju samo na jedan dan, a neki ostaju na ledji dok odzdrave.

Čudan običaj.
Pri porodu djeteta zakopa se na otoku Cipru bačva vina, koje se toči poslije na pirtu loga djeteta.

POZIV

na GLAVNU SKUPŠTINU „Bojnoskog društva za stjednju i zapjave“ u Bojnuju, koja će se održati u četvrtak 27. marta 1924. u našem prostorištam, dne 25. marta 1924. u 2 sata poslije podne sa ovim dnevnim redom:

1. Citanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Odobrenje i zaključenje računa za g. 1923.
4. Slučajnosti.
5. U Bojnuju, dne 4. marta 1924.

Odbor.

Odgovorni urednik: IVAN MARJA MICHELIZZI
Tisk: TISERVA „EDONOSTI“ U TRSTU